

Motion till riksdagen 2021/22:397

av **Mats Nordberg (SD)**

Förbättrade förutsättningar för kärnkraft och för Sveriges elförsörjning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstatligande av hela Vattenfall inklusive de kraftverk där Vattenfall är huvudägare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om målen för Vattenfalls verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa Vattenfalls verksamhet utanför Sveriges gränser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva minst en reaktor i Ringhals vidare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Vattenfall ska planera för byggnation av ny kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkludera kraftledningskostnader i jämförelser mellan olika alternativ för byggnation av nya kraftverk och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har idag genom den förda energipolitiken mycket allvarliga problem med elektricitetsförsörjningen till södra delen av landet.

Efter energikrisen i början på 1970-talet gjordes en enorm samhällsinvestering i kärnkraft för att skapa en inhemsk elproduktion som skulle göra oss mindre beroende av importerad olja. Beroendet av importerade fossila bränslen för att driva kraftverk sågs som ett så stort hot mot Sveriges industri och allmänna välbefinnande att ett stort program för snabb utbyggnad av kärnkraft genomfördes. Det var en samhällsinvestering av mycket stora mått, och den ledde till att Sveriges elproduktion blev en av de minst växthusgas-

genererande i hela världen. Samtidigt skapades stabila förutsättningar för vår industri, vilket har möjliggjort en fortsatt stark och miljövänlig industriutveckling i vårt land.

Flera på varandra följande regeringar har nu försatt landet i en situation som liknar den under energikrisen 1973. Genom att inte bygga nya reaktorer i takt med att de gamla fasas ut, utan istället acceptera att reaktorer läggs ned i förtid, dras elförsörjningen i södra Sverige med stora problem, vilka även återspeglas i betydligt högre elpriser i medeltal över året än i landets norra delar. Dessutom har fossilbaserade kraftverk fått drivas enkom för att hantera den uppkomna elbristen. Ansvaret för den uppkomna situationen ligger helt på de politiska partier som i årtal motarbetat kärnkraften och de regeringar de ingått i. Genom årtal av omväxlande nybyggnadsförbud, forskningsförbud och ensidiga avgifter, har konstruktionen av nya reaktorer omöjliggjorts.

Situationen idag är att industriinvesteringar i elintensiv verksamhet knappast ens övervägs i Mälardalen och söderut, samtidigt som elpriserna skiljer sig markant mellan nord och syd.

Jag gläds över det stora uppsvinget av tunga industriinvesteringar i norra Norrland, men samtidigt visar just detta tydligt på att investerarna inte törs investera i delar av landet där vattenkraften inte är tillräcklig och där kärnkraften inte längre räcker till.

Nedläggningen av två reaktorer i Ringhals kommer att göra situationen ännu värre.

Vattenfall är idag statligt ägt, men i flera stora bolag och kraftverk, däribland Ringhals, är Vattenfall däremot delägare. Detta är inte en önskvärd situation. När staten är ägare i industriell produktion, bör syftet vara bredare än att enbart maximera vinsten. Även andra samhällseliga intressen skall främjas. En jämförelse kan göras med Sveaskog, det statliga skogsbolaget. Sveaskog ska tjäna pengar till statskassan, men bör även utveckla och pröva nya effektiva metoder för att öka virkesproduktionen och för att främja biologisk mångfald. Med samma tankesätt bör Vattenfall ses som en strategisk tillgång för Sverige med uppgiften inte bara att tjäna pengar utan också att tillhandahålla elektricitet på ett långsiktigt förutsägbart, leveranssäkert och billigt sätt till medborgare och företag i vårt land.

Det var med detta perspektiv djupt illavarslande när en ny vd tillsattes och mycket snart efter sitt tillträde meddelade att två reaktorer i Ringhals skulle läggas ned av marknadsmässiga skäl, samtidigt som det finns så uppenbara samhällsekonomiska skäl som talar i motsatt riktning. Två sådana är att elförbrukningen i landet kan förväntas öka kraftigt samt att det ännu inte finns teknik färdig som kan reglera en stor elproduktion från vindkraftverk.

För att tydliggöra Vattenfalls huvudsakliga uppgift att tillhandahålla tillräckligt mycket och tillräckligt billig elektricitet för lång tid framåt bör Vattenfall få nya mål som tydligt uttalar att huvuduppgiften är säker och långsiktig produktion av el till företag och medborgare i Sverige. Regeringen bör verka för att Vattenfalls kraftverk ska vara helägda, så att dessa mål inte hamnar i konflikt med andra ägares intressen.

Stora statliga svenska bolag som Domänverket, Assi Domän och Vattenfall har blivit kända för mindre lyckade stora investeringar i andra länder med stora förluster som resultat. Det är inte ändamålsenligt att Vattenfall som ett statligt företag med nämnda huvuduppgifter skall engagera sig i stor skala utanför Sveriges gränser, såvida det inte rör sig om verksamheter med direkt koppling till den svenska verksamheten. Gränserna för engagemang utomlands för statliga företag, däribland Vattenfall, bör tydliggöras från statens sida.

Regeringen bör ålägga Vattenfall att planera för byggnation av nya kärnreaktorer.

Minst en reaktor i Ringhals bör vidare fortsätta att drivas, tills en ny reaktor närmar sig driftsättning.

Det planeras för stora investeringar i kraftledningar i Sverige. Till avsevärd del beror detta på behovet av att ersätta el från kärnreaktorer som tas ur bruk med utspridda vindkraftverk. Kostnaden för att skapa ny kraftledningskapacitet bör därför tydligt fördelas på och redovisas för de kraftverk och kraftverkstyper varifrån elen skall överföras. Detta skulle göra jämförelsen mellan att bygga ny vindkraft, ny kärnkraft eller ny elproduktion på annat sätt mer rättvisande.

Mats Nordberg (SD)